

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Hanna Wróblewska

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 6773 posłów Michała Wosia, Jana Kanthaka i Dariusza Mateckiego z 5 grudnia 2024 roku w sprawie odnalezienia w Berlinie zrabowanego przez Niemców najstarszego w dziejach zapisu polskiego średniowiecznego hymnu „Gaude, mater Polonia” oraz działań podjętych przez resort w celu jego restytucji, uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w swoich codziennych działaniach zmierza do ujawnienia i zwrotu dóbr kultury, które zaginęły, zostały bezprawnie wywiezione lub w inny nielegalny sposób znalazły się na poza granicami państwa polskiego. Skrupulatny proces weryfikacji ujawnionych dóbr kultury jest niezbędny do ich należytego zidentyfikowania. Dopiero niepodważalny dowód w postaci potwierdzenia tożsamości obiektu i bezsprzeczne wskazanie jego proveniencji pozwalają na podjęcie odpowiednich działań restytucyjnych w myśl przepisów prawa krajowego oraz międzynarodowego. Proces ten może okazać się niejednokrotnie długotrwały i rozłożony w czasie. Dochowanie należytej staranności w tym względzie jest jednak wymagane przepisami prawa. Nie inaczej było w przypadku rzeczzonego obiektu. Pierwsze informacje o możliwym jego ujawnieniu resort kultury otrzymał w 2017 r. za pośrednictwem Biblioteki Narodowej w Warszawie, do której wcześniej zwróciła się Staatsbibliothek zu Berlin.

Przedmiotowy rękopis znajduje się w dużej grupie zabytków piśmiennictwa pochodzących z przedwojennych polskich księgozbiorów, a odnalezionych w Staatsbibliothek zu Berlin. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego we współpracy z Biblioteką Narodową w Warszawie prowadzi kwerendę biblioteczną i archiwalną mającą na celu zebranie pełnej dokumentacji dotyczącej przedmiotowych zabytków. Ustalono, że w Staatsbibliothek zu Berlin pod sygnaturą Dep. 39 (pułdo Dep.39 – Polon, Russ.) znajduje się około 40 zabytkowych jednostek pochodzących ze zbiorów polskich. Można je podzielić na cztery grupy:

- I. Rękopisy z Biblioteki Ordynacji Zamojskiej z charakterystycznymi oznaczeniami własnościowymi;
- II. Rękopisy bez oznaczeń pochodzące ze spuścizny Władysława Mickiewicza oraz katalogi zbiorów i spisy książek Biblioteki Polskiej w Paryżu;
- III. Rękopisy różnego pochodzenia. W tej grupie zabytków znajduje się przedmiotowy rękopis z przekazem hymnu *Gaude, mater Polonia*;
- IV. Rękopisy różnego pochodzenia luźne.

Wnikliwie badane są szczegółowe fakty dotyczące proveniencji wszystkich omawianych zabytków oraz okoliczności ich grabieży, wśród nich także wspomnianego rękopisu o potwierdzonej proveniencji płockiej. Informacje oraz dokumentacja archiwalna pozyskane w czasie badań posłużą do sporządzenia wniosków restytucyjnych obejmujących

Informacja dotycząca zasad przetwarzania danych osobowych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz praw osób, których dane są przetwarzane została zamieszczona na stronie <http://bip.mkidn.gov.pl> w zakładce ochrona danych osobowych.

poszczególne zabytki bądź zespoły zabytków odnalezione w Staatsbibliothek zu Berlin i udokumentowane jako polskie straty wojenne. Procedura restytucji ww. zabytków będzie przebiegać z poszanowaniem przepisów ustawy z dnia 25 maja 2017 r. o restytucji narodowych dóbr kultury.

W przypadku strat wojennych odnalezionych w zbiorach publicznych w Niemczech roszczenie o zwrot dobra kultury kierowane jest zarówno bezpośrednio do instytucji znajdującej się w posiadaniu tegoż obiektu, jak i do Federalnego Ministerstwa Spraw Zagranicznych (niem. Auswärtiges Amt), które odpowiada za kwestie związane z restytucją dóbr kultury. Należy podkreślić, że sprawa restytucji polskich dóbr kultury utraconych na skutek II wojny światowej jest konsekwentnie przedmiotem rozmów ze stroną niemiecką. Stanowi istotny temat w bieżących kontaktach z przedstawicielami rządu RFN oraz w roboczych kontaktach polskiego resortu kultury z właściwymi urzędami i instytucjami.

Z poważaniem

z up. MINISTRA KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

PODSEKRETARZ STANU

Andrzej Wyrobiec